

Forord

Musikterapiklinikken – Center for Behandling og Forskning, som er en integreret institution mellem Aalborg Universitet og Aalborg Psykiatriske Sygehus, udgiver hermed sit femte årsskrift om musikterapi i psykiatrien. Bidragsyderne er dels klinikens medarbejdere, dels medlemmer af det faglige netværk MIP (musikterapeuter i psykiatrien i DK).

Dette årsskrift adskiller sig fra de forrige ved at være det første årsskrift hvor hovedparten af artiklerne har været underlagt peer review. Fremover vil årsskrifterne blive udformet efter samme model, hvor der skelnes mellem peer reviewede artikler (hovedparten) og ikke reviewede artikler under afsnittet 'refleksioner fra praksis'. Redaktionen har sammensat et udvalg af fagpersoner til denne review proces, og vi vil gerne hermed benytte lejligheden til at takke den gruppe af psykiatere, psykologer, musikterapeuter, professorer og lektorer der med entusiasme har påtaget sig peer review opgaven. Vi ser dette samarbejde som endnu et skridt på vejen i retning af at styrke integrationen af musikterapien i psykiatrien.

En anden nyhed i dette årsskrift er, at det bringer en gennemgang af ny international forskningslitteratur (primært effektforskning) indenfor musikterapi i psykiatrien fra 2005-2007. Gennemgangen er foretaget af professor Lars Ole Bonde, som siden januar har været ansat ved musikterapiklinikken. Bonde anmelder herudover fem bøger om relationsbehandling i psykiatrien af Lars Thorgaard et al, da bøgernes indhold er i tæt resonans med behandlingsforståelsen indenfor psykiatrien for mange musikterapeuters vedkommende.

Indholdsmæssigt består dette årsskrift af bidrag fra såvel gerontopsykiatrien, børnepsykiatrien og voksenpsykiatrien, hvor

både hospitals- og socialpsykiatrien er repræsenteret. Årsskriftet følger således op på traditionen fra specielt de to forrige årsskrifter ved at dække bredt i forhold til psykiatriens målgrupper. Dette afspejler, at musikterapien som psykoterapi på forskellige niveauer er anvendelig indenfor alle disse områder i psykiatrien.

Siden sidst er endnu tre ph.d.-afhandlinger indenfor musikterapi i psykiatrien blevet forsvaret på Forskerskolen i musikterapi på Aalborg Universitet. De tre afhandling er af Pedersen 2007 (DK), Odell Miller 2007 (UK) og Rolvsjord 2007 (N). Se mere om dette på www.musikterapiklinikken.rn.dk, klik på 'for fagfolk' og dernæst på 'publikationer', hvorfra der er link til afhandlingerne.

Pedersens artikel her i årsskriftet er en beskrivelse af metoder og resultater fra ph.d.-afhandlingen samt refleksioner over resultaternes anvendelighed for klinisk praksis. Selve afhandlingen består af en kvalitativ interviewundersøgelse af, hvorledes musikterapeuter der anvender musikalsk improvisation i voksenpsykiatrien oplever, reagerer på og forstår modoverføring i deres kliniske praksis. Resultaterne viser, at den improviserede musik som i relationen og dialogen bliver bærer af såvel overførings- og modoverføringsforhold, er medvirkende til både at bevidstgøre modoverføringsprocesser og til at integrere dem i dialogen på en måde så terapiprocessen positivt kommer på et andet niveau.

En meget relevant artikel indenfor gerontopsykiatrien bringes af lektor Hanne Mette Ochsner Ridder i et samarbejde med projektleder på Videnscenter for Kommunikation og Læring i Sundhedssektoren, Aase Marie Ottesen. De gennemgår i detaljer et pilotprojekt, de har udført i et samarbejde mellem Sundheds CVU Nordjylland, Videnscenter for Demens i Region Nordjylland samt Forskerskolen i Musikterapi på

Aalborg Universitet. Formålet er at udvikle en forskningsprotokol til effektundersøgelse af nyere pleje-/omsorgsmetoder af psykosocial art inden for demensområdet.

Artiklen inden for børnepsykiatrien af lektor Ulla Holck er baseret på en tværgående analyse af spilleregler, der effektivt kan anvendes i assessment øjemed, eksemplificeret med case vignetter om hvordan de konkret blev anvendt i ti forløb med patienter fra børnepsykiatrien. Denne artikel er en del af en trilogi om spilleregler bragt af Holck, hvoraf de første to blev bragt i årsskrift 4. Holck vurderer og underbygger, at musikterapi kan bidrage med nyttige informationer i forhold til det samlede billede af barnet.

Musikterapiklinikken har i over fem år samarbejdet med Psykoterapeutisk Klinik på APS omkring dagbehandling og efterbehandling af borderline patienter. Lektor Niels Hannibal dokumenterer ud fra sin erfaring med ti patientgrupper, hvorledes musikterapi kan styrke de almenterapeutiske mål i forhold til psykosociale funktioner, hvordan den kan sættes ind som affektregulering og kan påvirke evnen til tilknytning i positiv retning. Hannibal kommer med eksempler på, hvorledes musikken både kan arbejde på et implicit relationelt niveau og samtidig kan arbejde med gruppen som helhed.

Andre gruppebehandlingstiltag i musikterapi i voksenpsykiatrien foregår på intensive psykiatriske afsnit hvor metoderne er dels musiklytning, fællessang, samspil og enkle improvisationer. Musikterapi med denne målgruppe er dokumenteret af musikterapeuterne Charlotte Lindvang og Britta Frederiksen. De har vægtet at bringe dels kliniske beskrivelser af deres arbejde, men i særlig grad også resultaterne af patienttilfredshedsundersøgelser som de har lavet over deres arbejde på Hillerød Psyki-

atriske Sygehus i et pilotprojekt foretaget i 2004. Resultaterne taler for sig selv og viser at selv meget ressourcetsvage patienter kan få meget ud af at deltage i musikterapi.

Helle Lund har i refleksioner over praksis udførlig beskrevet sit og kollegaen Charlotte Dammeyer Fønssbos arbejde med målgruppen af intensive patienter, og hun har lagt vægt på at beskrive hvad man som musikterapeut skal være opmærksom på i processen med at vælge musik. Hun konkluderer bl.a. at musiklytning i gruppe både er anvendelig til arbejde med patienternes følelsesliv og med sociale kompetencer.

Den sidste artikel under refleksioner fra praksis er forfattet af musikterapeut Bent Jensen fra socialpsykiatrien i Aarhus kommune. Han tager temaer op fra sidste årsskrift vedrørende implementeringen af musikterapi i socialpsykiatrien, hvor traditionen er at der ikke behandles. Jensen diskuterer, hvorledes recovery tanker vinder mere og mere indpas og hvorledes musikterapi kan tilbyde både åbne tilbud der fokuserer på de sociale kompetencer såvel som individuel terapi i 'det lukkede rum'. Dette sidste tilbud er for mange en nødvendig forberedelse til at kunne imødekomme udfordringer i forhold til de sociale kompetencer.

Årsskriftet bringer mange spændende artikler med helt forskellige perspektiver på musikterapi i psykiatrien og afspejler musikterapiens mangfoldighed og egnethed i psykiatrien.

God læselyst.

Aalborg, juni 2008

*Inge Nygaard Pedersen
Klinikeleder
Musikterapiklinikken*